

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

Eksamen i

NOR 1300

Nordisk, særlig norsk, litteratur 1800 – 2000

Høst/haust 2014

Tid: 10. desember kl. 09:00 (6 timer).

Sted/stad: Lesesal C og D Sophus Bugges hus

Ingen hjelpemidler tillatt.
Hjelpemiddel ikkje tillatne.

Oppgavesettet er på 6 sider, forsiden medregnet.
Oppgavesettet er på 6 sider medrekna framsida.

(Sidene 2–3 er bokmål, sidene 4–5 nynorsk)

Sensur: 3 uker/veker

BOKMÅL

I. Analyseoppgaver

Besvar én av oppgavene. Anbefalt tidsbruk: minst 4 timer.

Enten

1.

I en omtale av Olav Duuns forfatterskap karakteriserer Willy Dahl personskildringen slik:

Det som gjør Duuns menneskeskildring så uttømmende og overbevisende, er at han ser sine personer i forhold til *alt* det som omgir dem. De eksisterer i naturen og i kamp med den, i et yrke og et arbeid, i generasjonssammenheng og med den og den status i bygdesamfunnet, og de forelsker seg, drives av impulser de ikke forstår. Det er dette som gjør dem så *fullstendige*, og som har gitt Duun et fortjent ry som psykolog. (...) Hos Duun er ikke bare helten, men også mindremannen et menneske som oftest oppfører seg normalt, i samsvar med normer og sosial rolle; det er i stressituasjoner hans mennesker blir avvikere, i den ene eller den andre retning.

Willy Dahl, *Norges litteratur II: Tid og tekst 1884–1935*, 1984, s. 245

Analyser og drøft personskildringen og menneskesynet i Olav Duuns *Menneske og maktene* (1938) på bakgrunn av dette sitatet. Omtal også hvordan komposisjonen bidrar til å belyse mennesket fra ulike sider. Bruk denne overskriften:

Menneskeskildring og menneskesyn i Olav Duuns *Menneske og maktene*.

Eller

2.

Gi en analyse av Carl Jonas Love Almqvists folkelivsfortelling («folklivsberättelse») *Kapellet* (1838) med vekt på form (komposisjon, fortellemåte) og tematikk.

II. Kortsvaroppgaver

Besvar tre av de fire oppgavene nedenfor:

1. Skriv en kort omtale av Arne Garborgs essay om Hanna Winsnes' kokebok. Bruk ca. 150–200 ord.
2. Kommenter holdningen til metaforer i Per Højholts dikt «er en spade» (1995).

Da han trådte ned på perronen
fyldte han den med sommerfugle
så jeg holdt mine metaforer
i kort snor. På vej ud i naturen
havde jeg bilen fuld
af hans umælende sværmere
derfor bad jeg mine egne blive
i garagen og ikke forestille noget.
Mens vi drak the med ord
blafrede hans omkring og lignede
og lignede men da vi kom over
i garagen igen så vi at også
motorolie og rive og sækkevogn og kost
var sprunget i blomst, kun ikke
spaden, spaden overlevede.

3. Forklar begrepene historie og fortelling (eller diskurs) i narratologien. Bruk gjerne et par eksempler fra pensum.
4. Gjør kort greie for modernistiske og/eller ekspresjonistiske trekk i enten Pär Lagerkvists «Ångest, ångest är min arvedel» (1916) eller Kristofer Uppdals "Sauros-skratt" (1919). For utdrag fra diktene, se vedlegg.

NYNORSK

I. Analyseoppgåver. Tilrådd tidsbruk: minst 4 timar.

Svar på ei av desse to oppgåvene.

Anten

1.

I ein omtale av Olav Duuns forfattarskap karakteriserer Willy Dahl personskildringa slik:

Det som gjør Duuns menneskeskildring så uttømmende og overbevisende, er at han ser sine personer i forhold til *alt* det som omgir dem. De eksisterer i naturen og i kamp med den, i et yrke og et arbeid, i generasjonssammenheng og med den og den status i bygdesamfunnet, og de forelsker seg, drives av impulser de ikke forstår. Det er dette som gjør dem så *fullstendige*, og som har gitt Duun et fortjent ry som psykolog. (...) Hos Duun er ikke bare helten, men også mindremannen et menneske som oftest oppfører seg normalt, i samsvar med normer og sosial rolle; det er i stressituasjoner hans mennesker blir avvikere, i den ene eller den andre retning.

Willy Dahl, *Norges litteratur II: Tid og tekst 1884–1935*, 1984, s. 245

Analyser og drøft personskildringa og menneskesynet i Olav Duuns *Menneske og maktene* (1938) på bakgrunn av dette sitatet. Omtal også korleis komposisjonen bidrar til å belyse mennesket frå ulike sider. Bruk denne overskrifta:

Menneskeskildring og menneskesyn i Olav Duuns *Menneske og maktene*.

Eller

2.

Gi ein analyse av Carl Jonas Love Almqvists folkelivsforteljing («folklivsberättelse») *Kapellet* (1838) med vekt på form (komposisjon, forteljemåte) og tematikk.

II. Kortsvaroppgåver

Svar på tre av dei fire oppgåvene nedanfor:

1. Skriv ein kort omtale av Arne Garborgs essay om Hanna Winsnes' kokebok. Bruk ca. 150–200 ord.
2. Kommenter haldninga til metaforar i Per Højholts dikt «er en spade» (1995)..

Da han trådte ned på perronen
fyldte han den med sommerfugle
så jeg holdt mine metaforer
i kort snor. På vej ud i naturen
havde jeg bilen fuld
af hans umælende sværmere
derfor bad jeg mine egne blive
i garagen og ikke forestille noget.
Mens vi drak the med ord
blafrede hans omkring og lignede
og lignede men da vi kom over
i garagen igen så vi at også
motorolie og rive og sækkevogn og kost
var sprunget i blomst, kun ikke
spaden, spaden overlevede.

3. Forklår omgrepa historie og forteljing (eller diskurs) i narratologien. Bruk gjerne eit par eksempel frå pensum.
4. Gjer kort greie for modernistiske og/eller ekspresjonistiske trekk i anten Pär Lagerkvists «Ångest, ångest är min arvedel» (1916) eller Kristofer Uppdals "Sauros-skratt" (1919). For utdrag frå dikta, sjå vedlegg.

Vedlegg:

Utdrag fra/frå Pär Lagerkvist: «Ångest, ångest är min arvedel» (1916)

Ångest, ångest är min arvedel,
min strupes sår,
mitt hjärtas skri i världen.
Nu styvnar löddrig sky
i nattens grova hand,
nu stiga skogarna
och stela höjder
så kargt mot himmelens
förkrympta valv.
Hur hårt är allt,
hur stelnat, svart och stilla!

Utdrag fra/frå Krisofer Uppdals: ”Sauros-skratt” (1918)

Nei eg døyr ikkje
Eg skal leva
All æva.
(...)

Eg kjende stein og hamrar voks
or det lause, blaute
i mi sjel
og breidde seg ut ryggen
som fjell-tindar.
(...)

Og horntindane mine
lyfter seg
or natta
og det store myrkret
som renn ut frå alle tider.»